

LA CAMPANA DE GRACIA

Gaston Rey

La Pau

—A veure quin dia podré seure tranquil en aquest setial

La Campana de Gràcia

Redacció i Administració:
LLIBRERIA ESPANYOLA
Rbla. del Mig, 20 - Telèf. 18692

SETMANARI POLITIC

PREU: 15 CENTIMS

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona { Espanya . . . 1'50 ptes.
cada trimestre. . . { Estranger . . . 2'50 »

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

Indesitjables

El diari madrileny i urgoitista "Luz" anomena indesitjables als oradors de l'Aliança d'Esquerres que prengueren part al míting de La Corunya.

Millor dit, estén la qualificació d'indesitjables a tots els elements que constitueixen l'expressada agrupació. Sabut és que el Comitè de l'Aliança el formen els diputats Barriobero, Sediles, Balbontín, Soriano, Franco Samblancat, Jiménez, i els senyors August Vivero i Gómez Hidalgo.

Balbontín, que va derrotar, a Sevilla, al ministre de Comunicacions i lloctinent de Lerroix, senyor Martínez Barrios; Franco i Samblancat, que van sortir elegits a Barcelona per prop de cent mil vots, no creiem que siguin tan indesitjables com "Luz" pretén.

Almenys el poble no ha donat pas proves de no desitjar-los perquè el representin a les Corts.

Si Urgoiti i el seu "botones" ex "Heliófilo" fossin més desitjats pel poble que els diputats de l'Aliança, haurien rebut mandat parlamentari a les Constituents aquells senyors i no aquests.

No l'han rebut? Es, doncs, que el poble no els vol.

I el pitjor no és que no li interessin els serveis polítics de l'empresari i dependents de "Luz".

El més sensible és que tampoc no vol llur periòdic.

"Luz", en efecte, és el successor de "Crisol", que va haver de plegar perquè no es venia.

Aleshores Urgoiti, que és un patriota que amb el patriotisme no hi vol perdre diners, va trencar el "Crisol" i va encendre la llum.

"Luz" és un "Crisol" rebaixat de preu, però tan dolent com el primer.

No creiem que trigui gaire a anar-se'n al cel com el seu collega.

Potser Urgoiti posi com darrer recurs el seu paperet a cinc cèntims el número, amb regal d'indulgències i altres substàncies no menys olimentícies.

Però ni així aconseguirà col·locar el gènere.

El que prova que ací els únics indesitjables i indesitjats són ell, la seva fulla i els que la redacten.

INTENCIONS

SÓN ELS D'ABANS

Hem corregut els pobles de Catalunya. Els hem corregut amb monarquia i amb República. Els hem corregut, sumant odís i sumant entusiasmes. Els hem corregut parlant al poble. Parlant-li contra la superstició, contra el fanatisme, contra el caciquisme. Contra el caciquisme, sobretot, que era el podrimener de tots els pobles.

Nosaltres sabem la vida que els pobres, els obrers, han fet en els pobles sotmesos al feudalisme odiós de quatre cacics analfabets. Nosaltres sabem els atropells: els crims, els negocis bruts, les vileses d'aquests quatre cacics analfabets. Que no són quatre: que són quatre cents, que són quatre mil.

Aquests cacics, aquests feudals de bosc, s'havien posat tots a les ordres de la dictadura. I en nom de la dictadura — aquella dictadura que havia vingut a regenerar, però que en realitat no venia més que a emparar negocis bruts —, cometeren tota mena de salvatjades.

Els republicans dels pobles, els republicans d'abans del catorze d'abril, saben el que han sofert amb aquells cacics, amb aquells feudals enemics de la intel·ligència i la llibertat, sempre al costat del rector i del caporal de la guàrdia civil. Si en molts pobles, si en la majoria de pobles, la guàrdia civil s'ha fet odiosa, ho deu a la política salvatge i brutal del cacic.

Aquells cacics, des dels Ajuntaments, s'havien fet amos de tot. No hi havia altra llei que el seu caprici i la

seva voluntat. Robaven des dels Ajuntaments i al robatori afegien l'escarni.

El que s'atrevia a ésser republicà en aquells temps, el que cometia el crim d'ésser republicà en aquells temps, ja sabia al que s'exposava. El perseguïen, l'injuriaven, l'acorralaven, li declaraven el pacte de la fam, li feien la vida impossible. Però, i ara? Què passa ara amb República?

Es molt trist confessar-ho, ens cau la cara de vergonya en confessar-ho: ara passa exactament el mateix que passava en temps de la monarquia, quan els cacics eren amos dels districtes rurals. Ara aquells cacics segueixen exercint llurs cacicats innobles. Ara segueixen essent els amos.

Per una raó molt senzilla: perquè s'han tornat republicans. Tràgics republicans de rapinya i d'odi que desacrediten l'obra de la República, que la envileixen i la deshonoren.

I aquests són precisament els més ben atesos per la República, que barra les portes als altres, als veritables.

Són molts els pobles on no ha arribat encara la República. Són molts els pobles on hi ha — a l'Ajuntament — una majoria de cacics d'aquells que s'embrutaren les mans en la política vil de la dictadura i que ara tenen el cinisme de dir-se republicans.

Per aquests republicans, la República té una polidesa i una cordialitat absurdes. En canvi els altres, els republicans veritables, segueixen essent les víctimes.

I això cal corregir-ho. Això cal acabar-ho. Si els dirigents de la República no ho acaben bé, el poble ho acabarà malament. Que serà, de totes maneres, bé.

Lluís CAPDEVILA

L'Almanac de "L'Esquella de la Torratxa" ha obtingut una esplèndida acollida pel públic.

Compren-lo abans no s'esgoti.

Esperem

Quan l'adveniment de la República, alguns illusos, alguns ignorants, donaren en creure que canviar de règim significava canviar radicalment de tot. Per ells República volia dir llibertinatge, lladronici, viure de panxa al sol ésser de tots ço que a un pertanyia...

Aquesta creença, naturalment, era el resultat de la poca intel·ligència que tenia part del nostre poble.

Quan varen veure que les coses del carrer no canviaven, que les fàbriques s'obrien altre cop i que els obrers novament reprenien la feina, es començaren a desil·lusionar i començaren a dir mal de la República. Aquella gent idiota i ximple no s'adonava de l'obra que feien els de dalt, els qui amb una valentia digna dels més merescuts elogis—amb això hem d'ésser sincers—acabaven per sempre més amb aquella odiosa dinastia, foragitaven al brètol més gran que mai s'hagi conegut.

Ara bé. ¿Hem de donar-nos per satisfets els que no ignoràvem què volia dir República? Nosaltres que sabíem que passats els primers moments de revolució pacífica, d'ardidesa i general satisfacció, tot tornaria a recobrar el seu aspecte normal, que les fàbriques obririen novament llurs portes i cada home i cada dona compliria la seva obligació, crèiem—ho confessem noblement—que Espanya seria una altra cosa.

Mai no hem dubtat de la bondat i bona fe dels homes que varen dur-nos la República. Mai no ens cansarem d'agrair-los tot el que varen fer; però d'això a considerar-nos plenament satisfets, hi va tanta diferència com de la nit al dia. Es per l'única cosa que enyorem l'actitud dels governs anteriors. En temps de dictadors i lladres, a ningú no li era permès de parlar en contra d'ells. Aquella col·lecció de poca-vergonyes tenien una energia com no té ara ningú. A ells no se'ls podia atacar. La ploma no podia escriure les veritats de la seva obra de disbauxa. Feien tot allò que els semblava bé, sempre amb l'aquiescència i el beneplàcit del poble. Ningú no podia aixecar el cap ni la veu, sense que la garrotada autoritària no deixés sentir el pes de la "raó".

Naturalment que aquella actitud despòtica i absolutista fou una de les coses que més contribuï a què el poble s'adherís entusiasta a l'acció definitiva de l'enderrocament.

Però, ¿no podien els nostres actuals governants haver-ne heretat la part més mínima, si més no, d'aquella política d'absolutisme?

Nosaltres som frenètics partidaris de la democràcia, i encara més de la llibertat. Comprenem perfectament que no és amb suspensions de garanties o estats de guerra com es governa una nació. Però d'aquesta llibertat no se n'ha de gaudir tothom. Per a certes persones, certs periòdics i certes institucions, no hi ha d'haver llibertats ni toleràncies de cap mena.

Espanya necessita xarop de bastó. A Espanya tenim una munió de gent que defensa o fa el joc a la monarquia. A Espanya hi ha gent que encara no s'ha mirat front a front, amb el cap ben alt—tal com han de mirar els homes que no són hipòcrites—la nostra República.

A cada moment sabem de persones que recullen signatures per a protestar d'encertades disposicions. Diàriament llegim telegrams pels quals ens assabentem de què a un llogarret qualsevol, un malvat de sotana ha atacat el règim. Cada setmana sentim parlar de possibles vagues revolucionàries que uns quants interessats pugnen per a fer esclatar. I tot es comporta i tolera. Es permet l'existència del cacic. L'actitud indigna de la burgesia. El constant boicot a tot allò que té un hàlit de bon sentit i regeneració. El posar en escena comèdies que un públic miserable i cretí arriba a fer centenàries al cartell—"La oca". Madrid, 100 representacions)—, comèdies en les quals d'una manera vil i malvada es converteix en cosa grotesca ço que tots hauríem de portar al cor.

Nosaltres mai no hem cregut—com els illusos de què parlàvem abans—que República volgués dir Xauxa o repartidora. Però tampoc no és aquesta la República que ha-

viem somniat, que ens pensàvem tenir un dia, que crèiem merèixer després d'esperar-la tant temps.

Mentre s'empari al qui descaradament és enemic de l'actual règim i es vagi contra el bon republicà—vegi's ço darrerament ocorregut a uns espectadors que d'una manera correcta i discreta sisejaren una comèdia d'un autor amic de l'ex-rei—, ens considerarem escamotejats de política democràtica. No ens tindrem per republicans. Podrem més o menys agrair l'actitud d'uns homes, però a dintre nostre encara hi colpejaran els ideals, les esperances i les il·lusions de què arribi un dia veritablement gloriós en què el crit de llibertat no sigui cosa fictícia, plena de prejudicis i consideracions.

Tants anys hem esperat, que bé podem tenir una mica més de paciència.

AGUSTÍ COLLADO

Botons de foc

Molt bé Fernando de los Ríos, molt bé Indalecio Prieto, però aquest Largo Caballero, ex-conseller d'Estat de la dictadura!

* * *

José Ortega i Gasset diu que no ha escoltat el discurs de Lerroux.

Es clar. Ortega i Gasset és massa savi. Ortega i Gasset només pot escoltar els discursos del fill de Maura.

* * *

Melquíades Alvarez, el dels quatre gats—els quatre gats reformistes—, i Santiago Alba han elogiat el discurs de Lerroux.

Són uns elogis que a Lerroux li fan més mal que una pedregada.

* * *

Felicitem a Francesc Cambó per l'èxit que ha obtingut el seu anarquista de Terrassa.

* * *

A Barcelona i en un teatre que és el feu de la cursileria—ens referim al Poliorama—s'ha estrenat una bestiesa innoble de Muñoz Seca titulada *La Oca*, una bestiesa en la qual s'injúria els obrers d'una manera repugnant.

La nit de l'estrena la policia de la República no permetia que els espectadors sisseguessin la bestiesa del monàrquic Muñoz Seca.

* * *

El senyor Alcalà Zamora, per a remeiar la misèria dels obrers, ha cedit el seu sou.

Senyor Aguadé! Senyor Gassol! Vosaltres, segons dieu, també estimeu el poble. I vosaltres en teniu més d'un de sou.

A veure què hem de fer, doncs!

* * *

Totes aquestes bombes que ara es troben amb tanta freqüència, tenen un origen molt sospitos.

Els obrers no posen bombes als bars on es reuneix gent humil.

Els obrers no tenen diners per adquirir bombes.

Les bombes que es troben als convents i que semblen dirigides contra els convents, dona la casualitat que sempre es troben amb la metxa apagada.

D'on surten aquestes bombes? Qui les paga?

* * *

Els homes poden gastar se. Els ideals, no.

* * *

Unicament una política d'esquerres, francament d'esquerres, pot salvar-nos.

No mancaran homes que defensin una política d'esquerres.

* * *

Contra les dretes, sempre. Recordeu que mai no han servit el poble.

* * *

Que el poble cerqui els homes que l'han defensat sempre desinteressadament.

—Vols dir que fa miracles.
—Tota la vida que visc dels miracles d'Ell.

Boicot al teatre burgès

Un imbecil: Muñoz Seca. Molts imbecils: tots els autors infectes que fan un teatre en el qual no hi ha ni sensibilitat ni bellesa.

El públic de Barcelona ha pogut tolerar "La oca", en la qual hom hi destria la negació del sentit comú i la més denigrant abjecció que hagi pogut sortir de la ment—si és que en té—d'aquest pobre home anomenat Muñoz Seca.

En el teatre, com en el comerç, hi ha organitzades unes bandes de cretins que especulen a gratient amb la ignorància del públic. A base d'uniques preteses concepcions de l'art, acumulen els excrements d'unes passions eixides de la virulència i que forma l'enllaç de les relacions ocultes entre la classe burgesa. El monopoli de la moral és el tractat psicològic que assumeix la representació primordial de la decadència que s'observa en les plataformes superiors de la vida social.

"La oca" és la imatge de tota una generació absurda, que ha viscut la guerra europea i no ha tingut la dignitat de suïcidar-se. Muñoz Seca, quan agafa la ploma per escriure, deu evocar aquells dies infantils recolzats en l'al·fabet i en les poques possibilitats de reeixir. Ara, ja gran, no fa més que esforçar-se per recordar les primeres síl·labes de la gramàtica.

Al "Poliorama", tan sols hi van haver cinc ciutadans suficientment dignes per allistar-los com a públic conscient. Aquests ciutadans, tots joves, per més mèrit, protestaren correctament, amb discreció. I la policia, complint un deure de cortesia amb el públic addictat a l'analfabetisme, detingué al grup, i segons referències dels periòdics, fou traslladat a "Jefatura" (la "Jefatura" del 4 de setembre, recordeu?), i després d'uns dies entre reixes, si volen sortir, han de pagar la penya de 250 pessetes.

Què us sembla? Es que val la pena de protestar? Les protestes no han donat mai cap resultat. Cal endegar la qüestió vers la ruta més propera a nosaltres. Cal orientar el públic fent-li veure el seu mal procedir acudint a uns espectacles tan impropis a l'època actual, i a la seva civilització tan bescantada. Es necessari boicotejar el teatre

immoral, prostibulari, infecte que ens està embolcallant. Cal declarar la guerra als Muñoz Seca, als Benavente, als Arniches, als Sagarra, als Planes, a tots els autors, catalans i castellans, que estan donant mostres de llur iaculatura i dels seus pocs escrúpols en presentar-se com a dignes representants dels homes de les cavernes.

Boicot al teatre burgès!

JOAN VALLESPINÓS

D'hisenda

S'ha anunciat la puja de les contribucions. Cada dia plouen protestes en el ministeri del ram; això és lògic des del punt de mira individual com a moviment instintiu de defensa personal, i actualment potser més que mai quan l'economia s'afua en sentit de magror, però ja no ho és tant respecte de la interdependència social, del deure de compensació que crea la industrialitat col·lectiva en incidir, automàticament, sobre la voluntat i l'esforç individual i lucrar-los de l'educació i de la sensibilitat polítiques permanents.

Potser, realment, no sigui oportú criticar una actitud dels contribuents quan aquests tenen tota la raó, però una actitud, amb raó i tot, si es produeix en un estat legal amb un precedent sistemàtic d'incomprensió en temps de poc escrúpol governamental, es presta de destapar-li una mica les vergonyes.

Generalment, existeix entre el poble profà en matèria administrativa un concepte fantàstic, completament miraculós i absolutament vague de l'exercici del poder i del ministeri d'Estat damunt de la comunitat jurisdiccional, és com una mena de convicció hermètica, il·lusa tota pueril i clàssica per excel·lència, de què amb una màgica combinació qualsevol metall es torna or. Es demana tot: serveis d'higiene immillorables, sanatoris, subvencions, pensions, escoles, bons serveis de policia i esplèndides institucions armades, respecte, justícia, etc., i gairebé simultàniament, en veure la grapa del fisc allargassar-se cap a la bossa, hom s'estira els cabells i tabaleja com un energumen. Com si el govern fos un Déu fabulós, mena de creació aurífera a base de la famosa teoria del moviment continu, o un tíó verídic de meravellós rajolí.

Està massa arrelat en totes les ànimes el sistema de provocar convulsions polítiques amb l'única perspectiva de restar contribució a l'erari, de viure en un món de reverències i de gran progrés amb bella intangibilitat de cabals. No negarem que aquest és el gest viu d'un neguit privat justificable, sòcol de tota la mecànica social amb totes les consuetudinàries impedimentes, però, per Déu! —deixeu-me'l anomenar—, cal una relativa discreció en empenyer les coses, i per damunt de tot l'anàlisi i el tocar de peus a terra. No hi ha cap organisme estatal que visqui de l'aire del cel i molt menys si porta un programa mínim equidistant—sobreentenguin-se els pols—i una empenta de sanejament com la de la tendra República de casa nostra.

Per dotzenes de boques vulgars oïrem, en els començos del nou règim, la més lamentable afirmació que en endavant tots els gossos es fermarien amb llonganisses, que la República, que venia a ésser com una mena de joc de prestidigitació, rendiria el 50 per 100 sobre tota classe de capitals existents en la voluntat benaventurada dels ries d'imaginació. Això és trist i àdhuc perillós en pobles impressionistes, perquè comporta desil·lusions manejaibles arterosament per gent poc favorable.

J. CASELLES

El banquet de les Arrepentides

Per fi, després de més de dos mesos d'ajornaments, de titubeigs, de dubtes i de vacil·lacions, els organitzadors de l'homenatge a Alexandre Lerroux pogueren veure satisfets els seus anhels i aplegar entorn de les ben servides taules del "Ritz" prop de mil dos-cents ciutadans pertanyents en sa més gran partida a les classes de situació econòmica que els permet gastar-se trenta pessetes en un àpat. No sé com va anar el repartiment d'invitacions a la Premsa: el que sí puc assegurar és que LA CAMPANA DE GRÀCIA, malgrat la diafanitat de la seva història, sempre republicana, i el seu innegable prestigi polític i professional, no fou invitada a l'acte.

El fet que un periòdic de tan significativa tendència dretista com és *La Vanguardia* publicqués no res menys que el text taquigràfic del discurs i una ressenya tan completa del banquet, com hauria pogut fer-ho en temps de la difunta monarquia quan parlava d'un tec de Primo de Rivera o del senyor Rumeu i Freixa — el que explica que Lerroux vulgui suspendre definitivament la publicació de *El Progreso*, que no li fa cap falta, puix tota la Premsa dretista li fa l'aleta —, em permetrà analitzar l'abast veritable de l'acte i del parlament del cabdill dels radicals, ço que em proposo fer desapassionadament, imparcialment, com correspon al caràcter republicà històric del nostre setmanari.

La concurrència era una veritable *macedònia de fruits* o *d'ensalada rusa*. Com que *La Vanguardia*, que no fa mai propaganda de cap hotel com no sigui per via administrativa, no va publicar el menú, no sabem si en aquest figuraven els dos plats abans esmentats. Si no fou així, creguin que és una veritable llàstima, car els concurrents haurien trobat molt del cas aquesta nota humorística.

Hi havia banquers, economistes, industrials, comerciants, polítics que havien militat a la monarquia, i també molts ex-lerrouxistes que esperaven àvidament que el cabdill els donés l'avinentsa de tornar a les files radicals, com a fills pròdigs, ara que pel costat de la clerecia ni del militarisme ni de la monarquia dictatorial no hi ha res a fer. Per això, algun concurrent, de sobretaula, digué que el "hall" del "Ritz" s'havia transformat, durant unes hores, en una mena de convent d'Arrepentides.

No analitzaré el parlament de Lerroux, perquè ja ho ha fet extensament la Premsa Diària. Em referiré, solament, a alguns paràgrafs que em suggereixen comentaris, alguns d'ells, a judici meu, força importants.

L'orador es felicità que la intel·lectualitat, el comerç, la banca, la indústria i la propietat fossin allí, perquè eren, precisament, les forces que li mancaven. A això, haig d'oposar una observació: Quins intel·lectuals hi havia al banquet del "Ritz"? Les grans firmes catalanes — novellistes, assagistes, crítics, escriptors, comediògrafs, filòsofs, historiadors — no hi eren, o almenys no les he trobades a la llista. Personalment, he parlat amb moltes d'elles: no n'hi havia ni una. Se'm dirà que hi havia els periodistes, però, ah, senyors!, que molts d'aquests, la més gran part, estaven allí en compliment d'un deure professional, i figuraven entre els comensals com a informadors, no com a pensadors. La seva presència constituïa, doncs, una obligació, no una adhesió.

Per tal de justificar allò de "*Rebeldes, rebeldes!*" i "*Oídme, animales*", i "*El alma en los labios*", el senyor Lerroux digué que no se'n penedia, que n'estava joiós que ell, com Jesucrist, parlava en paràbola, i estava disposat a discutir el veritable significat d'aquells articles amb qui volgués...

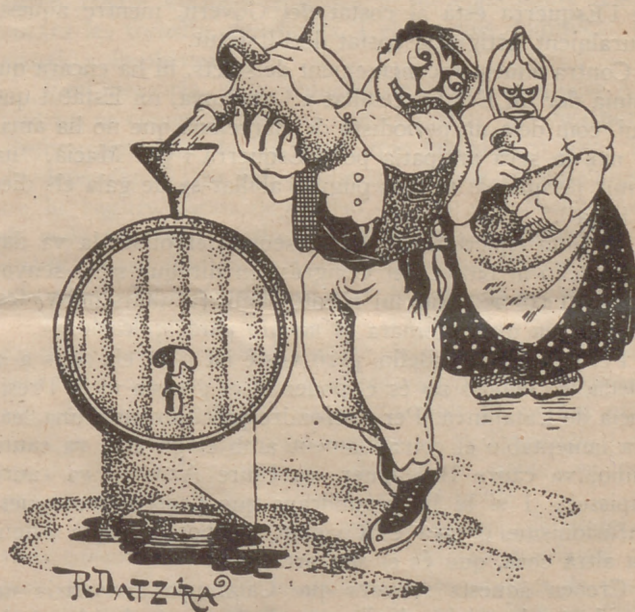
Confessaré que, en lloc d'aquest sofisme bíblic — Lerroux és aficionat a cercar en les imatges literàries de la religió arguments i figures retòriques per als seus discursos i per als seus articles —, hauria jo preferit, i segurament molts concurrents també, la rectificació sincera, el canvi franc de tàctica, el *mea culpa* àdhuc, si era necessari? Sí. M'hauria sentit més prop del cap del partit radical, si hagués estat així. No és cap pecat polític confessar, al cap dels anys, que les circumstàncies són unes altres que llavors,

i que també ho és la visió que del món es té a mesura que l'home avança en maduresa. Un home no es sent mai insegur davant d'un canvi d'idees, i al capdavall, amb això no hauria fet cap traïció al seu ideal polític, que mai no ha estat altre que la República, si es creu estar enfront de la Veritat. Però per a afrontar aquesta, a voltes topa, i aquest crec que és el seu cas, amb la barrera, per molts infranquejable, de l'orgull.

I després vingué el que molts esperaven impacientment: el *perdono a tutti* amb què el banquer Salamanca, havent arrossegat a la catàstrofe molts clients seus amb una jugada de Borsa, obtingué, fa potser mitja centúria, un èxit com cap cantant d'òpera. Allò de "fora de la disciplina radical no resta cap antic radical que vulgui incorporar-se a ella per a complir-la".

Quin pes es van treure de sobre els radicals que abandonaren el seu cabdill i reberen senaduries de la monarquia, els que acceptaren mercès i càrrecs de la dictadura, els que emplenaren columnes i columnes de les planes dels seus periòdics amb elogis del rei felló, del general facciós, del vice-president del Consell de Ministres assassi d'obriers, del virrei de Catalunya que emparava escàndols, abusos i disbauxes! Després diran que la República no és una bona cosa! Es tan bona, que després d'haver deixat fugir, emportant-se tot el que li va dar la gana, el monarca perjur, i tenir amb els responsables de més de set anys de vergonya i d'escarni consideracions que debades s'han implorat per als pobres equivocats de les conques del Cardoner i de l'alt Llobregat, té un polític, una primera figura que aspira al Poder en breu termini, que els obre generosament els braços i no sols admet els monàrquics peneditos, sinó tots els radicals que el van abandonar en temps de les vaques grasses monàrquico-dictatorials!

Hom objectarà que estem en una època de reconstitució nacional. Conformes. I que no cal exercir una política de venjances. D'acord. No sóc sospitós de monarquisme. Republicà de tota la vida, tinc els meus comptes pendents amb els dictadors i els col·laboradors de la Dictadura. Hauria d'odiar-los, doncs, per les meves idees i pels meus interessos, força perjudicats per Primo de Rivera i els seus lacais. Doncs, bé: quan els primers dies de la República fou detingut un company que havia col·laborat, de manera ostensible, amb el règim caigut, jo vaig ésser un dels primers que em vaig posar a disposició de l'Associació de la Premsa Diària de Barcelona per a obtenir el seu alliberament. I vaig oferir tot el meu ajut a un altre company caigut en desgràcia. I com que crec que això em dona auto-

Refranys

- Més car, i encara el bateges?
- Veuràs, pel març cada dia un raig, encara que no caigui en vers.

ritat per parlar, dic que si jo fos radical, transigiria amb aquesta mena de jubileu, encara que el partit corri el perill de convertir-se en una "Unión Patriótica Republicana". Però jo, que tinc per la figura de Lerroix el més alt respecte; jo, que he dit, i no defujo de repetir-ho, que pot arribar a ésser el Poincaré d'Espanya; jo, que servo per ell una gratitud immensa per la manera franca, noble i clara amb què s'ha posat al costat de Catalunya en la qüestió de l'Estatut, li diria: "Bé que aquesta gent ingressi al Partit Radical; però com a soldats de fila. Si el que cerquen — i no dic que ho cerquin tots — és fer altra vegada de la política una palanca per als seus negocis o els seus interessos particulars, i se'ls hi consent, tota entesa amb ells serà impossible, perquè el que ens separa no és qüestió d'ideari ni d'orientació de govern, sinó, senzillament, una qüestió de moral".

Serà el partit radical el gran partit que regeneri Espanya o serà, senzillament, l'aixopluc dels oportunistes? El talent innegable del senyor Lerroix ho decidirà en aquests moments de gran responsabilitat per a tots els espanyols, i, encara més, per a tots els catalans. Però si l'orientació fos la segona que apunto, estic segur que el senyor Lerroix no podrà dir que té al seu costat els intel·lectuals. Podran anar amb ell els comerciants, els banquers, els industrials, els propietaris. Ells tenen interessos que defensar, i alguns d'ells diuen que l'home de capital i de negocis ha d'estar sempre al costat del que mana. Molt bé. Molt bé per a ells. Però els intel·lectuals no tenim indústria ni comerç ni finques rústiques ni urbanes. Però tenim, i aquesta és la moral política que ens diferencia, una cosa que no podem acostar indiferentment al Poder: la nostra dignitat, la nostra història humil, però impolluta, la nostra carrera, una carrera que no s'ensenya en cap Universitat, però que exercim més que amb alta dignitat, amb la humil devoció del veritable sacerdoti.

AGUSTÍ PIRACÉS

L'ESTATUT PER "REIAL ORDRE"

"El Sol", que no sabem si ja és de la "Lliga", assegura que l'Esquerra està al costat del Govern, mentre aquest, naturalment, estigui al costat de l'Estatut.

Contra aquest reconeixement dels fets, hi ha encara qui somnia dar un Estatut retallat a Catalunya, un Estatut que sigui, com deia un periodista de Barcelona que no ha amagat mai la seva antipatia per l'Esquerra i per Macià, "un permís perquè els urbans puguin abillar-se de gala els dies de festa".

La nota concreta en aquest sentit derrotista la va dar Lluís Bello al buffet del Congrés, en dir que si el senyor Macià no vol acceptar un Estatut amb facultats minvades, "no faltaria quien tomara el mando para aplicarlo".

Perdoni, senyor Bello, però vostè ha ficat els peus a la galleda. El mando no és el poder ni el govern ni la Presidència de Catalunya. Per confondre precisament d'una manera lamentable el comandament amb el govern, va caure Primo, va caure Berenguer, va caure Aznar i va caure Llapissera. I si hi ha republicans que pensen que aquest confusionisme encara està vigent, és possible que caigui una altra cosa, que és el seu prestigi.

Creuen aquests senyors que Catalunya acceptaria un President "de reial ordre", com els famosos alcaldes de la difunta monarquia, per a implantar un Estatut fet — o millor dit, desfet — al seu gust?

La "Lliga" fa córrer tendenciosament el rumor, de fa molt temps, que Macià serà substituït per Marcellí Domingo. No vull regatejar mèrits a l'il·lustre català, ministre

d'Agricultura; però crec que la seva tasca no és, ara per ara — això no vol dir que un altre dia no ho pugui ésser —, al Palau de la Generalitat, menys encara després d'haver-se separat de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Però, encara hi ha quelcom pitjor.

Una informació de "El Correo Catalán", tramesa telefònicament des de Barcelona a tota la Premsa madrilenya, afirma que, fracassades les gestions per constituir el partit Anguera de Sojo - Solà de Cañizares - Carrasco Formiguera, el primer dels dits senyors "renuncia a encuadrarse en el marco de ninguna agrupación o partido político, poniéndose así en sazón para ocupar en Catalunya los más altos puestos representativos".

Volen jugar-se un peix que el senyor Anguera espera el triomf de les dretes per a ocupar la Presidència de la Generalitat de Catalunya?

En aquest cas, fa bé de posar-se "en sazón", i fins "en salazón", que és una cosa que conserva bastant bé els cosos morts durant bastant de temps.

I el senyor Anguera de Sojo no és altra cosa, políticament, que un cos mort.

ELS RUMORS DE CADA DILLUNS

Circula per Madrid una quarteta que diu així:

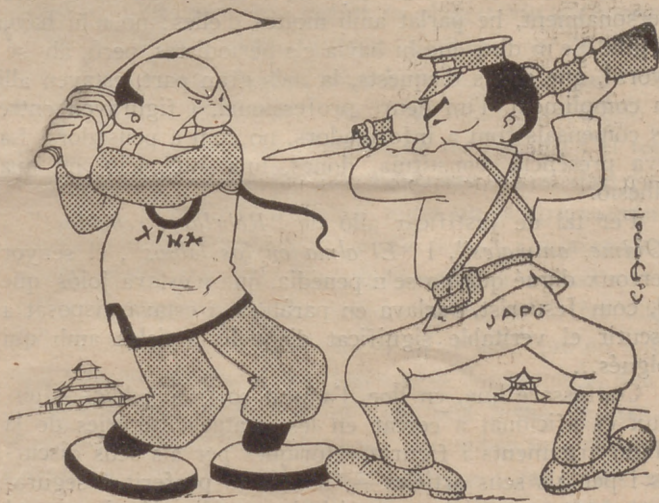
*Podrán decir cuanto quieran,
pero es enorme su hazaña,
¡haber metido en cintura
al ejército de España!*

Doncs dilluns hi havia qui pensava que no, que no estava "metido en cintura" i que amb motiu del dictamen de la comissió de Guerra sobre la situació dels oficials generals i la Premsa militar, passarien no sé quantes coses.

Fins els alarmistes parlaven d'una *paviada*...

Però l'exèrcit, que no necessita ésser "metido en cintura", l'exèrcit, que no és Berenguer ni Barrera ni Milans del Bosch, sinó la representació genuïna dels homes que es deixaren matar a Santiago de Cuba, i a Annual, i al Gurugú, no es va moure, per la senzilla raó que no hi havia de què, i si hi ha militars retirats que pensen que encara poden fer el que els doni la gana, i conspirar, i atropellar la llei, i fer de monàrquics, s'han equivocat.

No han parlat tantes vegades de la "inquebrantable adhesión a la Patria"? Doncs, com que la Pàtria els paga, és a la Pàtria a qui han de servir i no al Duc de Toledo, que ara és a Turquia, no sabem si per a entrevistar-se amb En Trotzki i veure si es pot fer per ací una revolucioneta comunista-monàrquica...

La plutocràcia europea:

— Em sembla que aquest parell ens faran el gran negoci.

Correu de l'Estranger

LA PRESIDÈNCIA DEL REICH

Era evident que Hindenburg no podia sostreure's a l'obligació de presentar la seva candidatura a la presidència del Reich. Els esdeveniments ho han confirmat. Ara la notícia ja és oficial: el vell mariscal de l'imperi, accedint a múltiples sol·licitacions, prendrà part en la gran batalla electoral del 13 de març.

Recolzaran la seva candidatura el bloc de forces d'esquerra que, en 1925, votà la candidatura del doctor Marx: social-demòcrates, centristes, demòcrates. Aquestes forces, molt minvades, no representen la majoria dels electors. Però Hindenburg pot agrupar entorn d'ell tots els partits petits que van dels moderats fins a la dreta del partit populista. I, a més a més, es decidiran a favor del general els milions d'electors i d'electores que, sense professar una doctrina definida, veuen en la seva personalitat l'element d'estabilitat que actualment és indispensable a Alemanya.

D'altra banda, els social-nacionalistes, els racistes i els nacionalistes de Hugenberg no formen pas un front perfectament disciplinat. Hom creu, doncs, que el president del Reich serà reelegit.

Però cal esperar que els nacionalistes obtindran igualment una votació formidable. No guanyaran gràcies al prestigi del general Hindenburg, però la seva força seguirà essent una amenaça constant per a tots els partits constitucionals. El diputat comunista representa, en canvi, en la lluita, un factor secundari. La batalla es dona, essencialment, entre Hindenburg i Hitler.

En tot cas, la batalla serà aferrissada. El primer magistrat de la República alemanya exerceix una gran influència en el mecanisme polític de la nació. Elegit directament pel poble, contrapesa l'acció parlamentària, controla la conducta dels ministres i pot dissoldre el Parlament.

Guardià suprem de la Constitució, està encarregat de mantenir la permanència dels grans interessos nacionals, i, en circumstàncies greus, pot fer ús del famós article 48, que li atorga poders dictatorials.

Es comprèn així perquè els ultranacionalistes voldrien apoderar-se de la presidència de la República. Mitjançant l'aplicació de l'article 48, arribarien, per vies legals, al règim d'excepció que desitgen.

I hom comprèn, no menys clarament, perquè tota l'opinió sensata d'Alemanya recolzi avui la candidatura de Hindenburg, que, entre 1925 i 1932, ha canviat completament de significació.

EL PAPA I EL DUCE

La visita del Duce al Vaticà tingué per objecte, com hom sap, commemorar, amb tota pompa, els famosos acords de Latran.

La cerimònia, vistent, no hauria pas desentonat al nostre "Liceu". Però el millor de tot és un detall realment deliciós.

Va esdevenir-se al Vaticà, a la capella de la Mare de Déu. En sortir de la biblioteca papal, Mussolini anà a agenollar-se en un reclinatori i, fent el senyal de la creu, entrà piadosament en oració.

Però la indiscreció dels fotògrafs va desgraciar l'actitud exemplar del Dictador, el qual, amb un gest de ràbia, els expulsà de la capella.

Llàstima! Per què privar a les multituds de la imatge inefable d'una conversió tan sublim com la de l'antic afiliat a la francmaçoneria?

Però, no. No és probable que la simple devoció hagi portat el Duce als peus dels altars, ni que els acords de Latran s'hagin portat a cap per deferència a la Immaculada Concepció. I és igualment inversemblant que el sant Pare hagi pactat amb els "usurpadors" per pura admiració i simpatia envers el règim feixista. Quins mòbils, doncs, han guiat el Duce i el Papa?

E. Arnal

—Em sembla, nois, que ens haurem de fer una lògia per a nosaltres.

—Com vostè vulgui, vostè mana.

Les raons de l'acord entre el Quirinal i el Vaticà no cal pas cercar-les molt alt. En realitat, són els interessos comuns de dos dictadors que delimiten, per tal d'evitar conflictes, el seu radi d'acció! És la defensa d'uns interessos creats, reaccionaris i absolutistes, d'influència exterior i de dominació.

Cartes de fora

PUIGCERDA

M'interessaria saber el motiu pel qual les esquerres puigcerdaneses es decidiren, quan la propaganda electoral, a publicar unes fulles en to sarcàstic, que deien: "Ciutadans, voteu les dretes. Implantarem la jornada de deu hores amb sis pessetes de jornal màxim".

Es que les esquerres no pensaven triomfar? Perquè varen treure majoria absoluta, i jo, com molts d'altres, encara les treballo, deu hores. I el descans dominical s'arribarà a implantar?

Fem memòria. A la primeria de governar aquest Ajuntament, es començà a parlar que es farien "les vuit hores". Prengueren nota de les hores que treballaven tota classe de dependència; es féu públic que a tots els establiments on hi hagués algun dependent, havien d'exposar l'horari de cada un d'ells en lloc ben a la vista de tothom, i així quedà, sense que la majoria exposessin l'horari i sense que cap d'ells estés d'acord amb la jornada reglamentària.

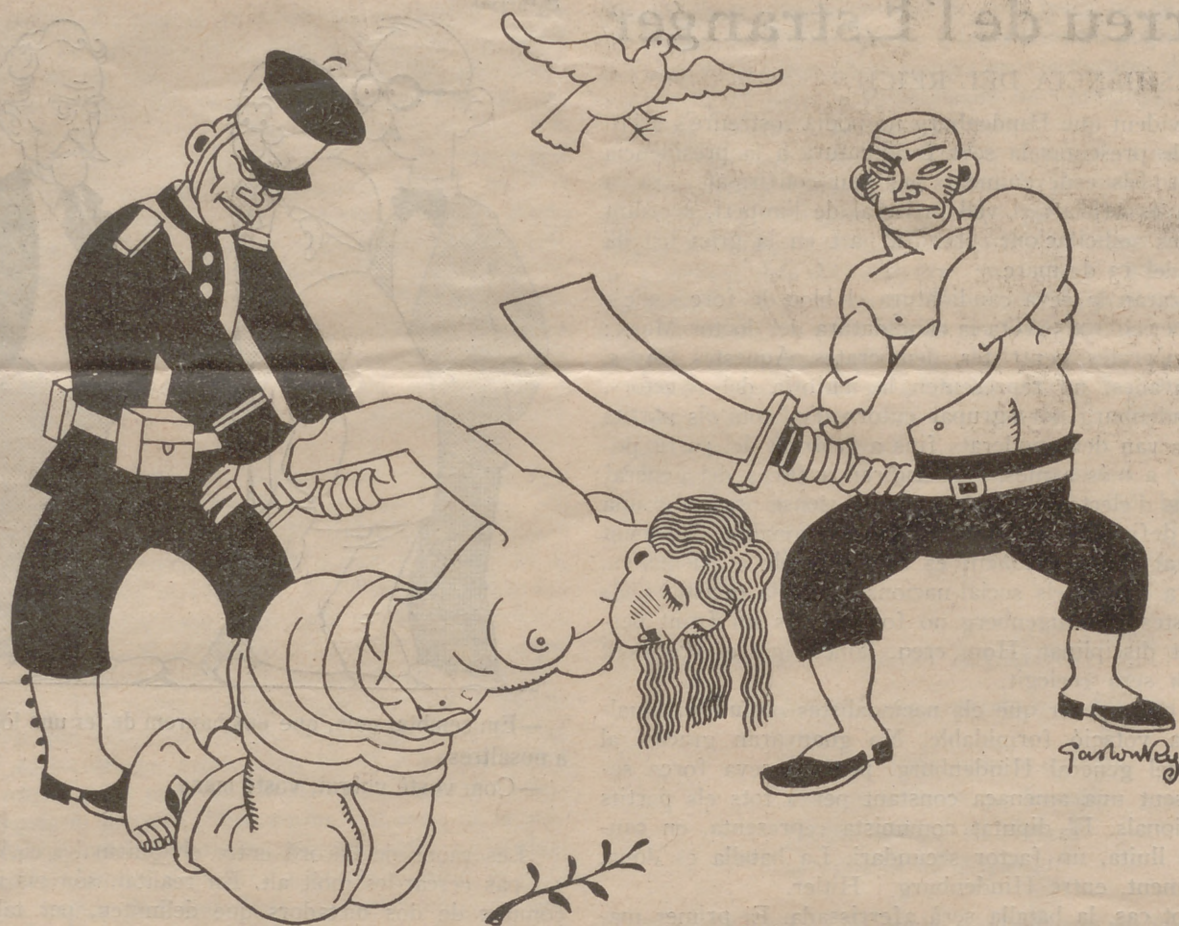
Es parlà també de descans dominical, i la primera i única protesta fou feta per un dels membres més destacats del Centre Republicà, que és espardanyer. L'esmentat senyor passà comptes i va veure molt de pressa que el dia que despatxa més espardanyes és el diumenge, i, com molts d'altres "esquerrans" del nostre poble, va mirar primer la butxaca que el benestar del poble.

A més, jo comprendria que el comerç de Puigcerdà tirés cosses si es parlés de fer un descans dominical complet; però, si no recordo malament, es parlava de tancar-lo a la una de la tarda, que hi ha temps sobrer d'haver fet el mercat.

Quin paper fa, en tot això, el Centre Republicà en el silenci des de aleshores establitzat?

M'interessaria saber-ho.

TAULELL

Una escena del teatre xino-japonès

REPICS

RADICALISMES

Un diputat francès qualificà el nou ministeri Tardieu, de "ministeri d'Extrema-Unció".

Heu-vos ací un ministeri Lerroix.

L'HEROI INSEPULT

A Mouriscados (Galícia) hom trobà un cadàver darrera una porta.

Potser era el de Puig i Cadafalch?

ENCARA?

El governador de València ha iniciat una intensa campanya contra la pornografia.

El senyor Moles, a Barcelona, diu que es veurà forçat de fer el mateix.

Ves qui ho havia de dir! Hem expulsat els jesuïtes, i encara tenim pornografia...

POSTAL

Al Congrés, un diputat radical ha demanat que es plantegi a la Cambra la situació d'indisciplina en què es troba el cos de Correus.

Potser per això es perd i es retarda la Premsa?

CARITAT, SI US PLAU!

Imitant l'exemple d'altres capitals, la gent rica de Santander s'ha donat de baixa de l'Associació "La Caridad", en la qual menjaven diàriament més de 900 pobres. Amb aquesta conducta, que vol ésser un atac a la República, els rics i aristòcrates

no fan més que demostrar la baixesa de llurs sentiments. El remei està a l'abast de la República. Aquesta ha d'atendre tots els ciutadans mancats de mitjans de vida, i els diners han de sortir d'allí on siguin. Naturalment, de les caixes dels pobres rics. I si han aconseguit treure els diners d'Espanya, les cases i les finques no hauran pas pogut endur-se-les.

A QUIN ANY VIVIM?

Ens diu una persona que en pot estar assabentada, que en les visites benèfiques que fan als Hospitals les senyores de les Conferències de Sant Vicens de Paül, obliguen suaument els nens malalts — no sabem si també els grans — a exclamar tres vegades: "Jesús meu, salveu la nostra Espanya!" En primer lloc, aquestes bones senyores podrien començar per recitar-la elles, aquesta jaculatòria, i no pas anar amb aquests brocs a pobres malalts que prou feina tenen per ells. El més reprobable, però, és la intenció, puix darrera de la "nostra Espanya", que diuen, deu sobreentendre's que Déu ens lliuri de la República. No és veritat, senyores de les Conferències?

UNA BRETOLADA

A Alacant, el diputat senyor Carrera va acusar Angel Pestanya d'haver col·laborat amb la Dictadura.

Caldrà que quan el senyor Carrera es torni a presentar diputat, els electors ho tinguin en compte.

NI DÉU ELS VOL PROTEGIR...

Els jesuïtes havien inventat una "combina" perquè la Basílica i la Casa de Sant Ignasi no fossin nacionalitzades.

Però dilluns, el delegat d'Hisenda, un advocat de l'Estat i un magistrat es presentaren a Loyola i es feren lliurar oficialment ambdós edificis.

Què me'n diuen, de les martingales dels néts de Sant Ignasi?